

Dr hab. Viktoria Serzhanova, prof. UR

Uniwersytet Rzeszowski, Instytut Nauk Prawnych

**Recenzja osiągnięć naukowych Pana Doktora Andrzeja Poglódka
ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego**

I. Uwagi ogólne

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 1789 ze zm.) do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną. Osiągnięcie takie może stanowić m.in. dzieło opublikowane w całości lub zasadniczej części albo cykl publikacji powiązanych tematycznie. Cel recenzji – w myśl art. 18a ust. 7 ww. ustawy – winna stanowić ocena osiągnięć naukowych wnioskodawcy pod względem spełnienia powyższych kryteriów. Przedmiot niniejszej recenzji stanowi zatem ocena całego dorobku dr. Andrzeja Poglódka, w tym nade wszystko osiągnięć naukowych Habilitanta, ale również Jego działalności dydaktycznej oraz aktywności organizacyjnej. W swojej treści recenzja zawiera konkluzję, pozwalającą na jednoznaczne stwierdzenie, czy dorobek ten spełnia wyżej wskazane ustawowe wymogi ubiegania się o stopień doktora habilitowanego.

II. Ocena osiągnięć naukowych dra Andrzeja Poglódka

Wskazane przez Habilitanta osiągnięcie naukowe, będące podstawą do ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, stanowi monografia pt. „Instytucja referendum we współczesnym Kirgistanie. Studium prawno-polityczne”, Instytut Prawa Ustrojowego, Warszawa 2018, ISBN: 978-83-64744-76-1, e-ISBN 978-83-64744-68-6, ss. 336, recenzenci wydawniczy: prof. dr hab. Jerzy Jaskiernia, dr hab. Jadwiga Potrzeszcz, prof. KUL.

Problematyka form demokracji bezpośredniej, jedną z najważniejszych instytucji których stanowi referendum, w zasadzie jest istotnym i interesującym obszarem badawczym. Szczególnego znaczenia nabiera zaś w dobie erozji demokracji oraz kryzysu wielu jej mechanizmów i instytucji, czego obecnie jesteśmy obserwatorami. Na to dodatkowo nakłada się wciąż trwający w doktrynie spór między zwolennikami form demokracji bezpośredniej i jej przeciwnikami, którzy – odmiennie od tych pierwszych – uważają sprawowanie rządów właśnie przez organy przedstawicielskie za bardziej skuteczne i wymierne w wyrażaniu woli suwerena. Rozważania oraz poważna analiza naukowa tych zagadnień stają się obecnie tym istotniejsze, im większą rolę w funkcjonowaniu współczesnych państw odgrywają mechanizmy rządów bezpośrednich. Szczególnego znaczenia i aktualności zaś problematyka ta bez wątpienia nabiera w dobie kryzysu, a nawet czasem paraliżu działania organów przedstawicielskich, które dotyczą nie tylko państwa znajdujące się na etapie wyboru swojej drogi rozwoju lub utrwalania demokratycznych mechanizmów ustrojowych, będąc na początku drogi demokratyzacji, ale nawet najbardziej stabilne organizmy państwowe o solidnie ukształtowanej tradycji konstytucyjnej i ustrojowej. Problematyka przemian ustrojowych w państwach tzw. obszaru poradzieckiego, w tym także liczne kontrowersje na tle rozważań o ich demokratyzacji, także stanowią interesujące pole badawcze. Wprawdzie nie można stwierdzić, że próby analizy tematyki różnych segmentów ustrojów tych państw w ogóle nie były dotychczas podejmowane w literaturze przedmiotu i omawiane w różnych ich aspektach przez specjalistów z zakresu prawa konstytucyjnego i ustrojowego oraz nauk politycznych. Tym niemniej, powstałe do tej pory w literaturze przedmiotu opracowania w tym zakresie miały głównie charakter szcątkowy, przyczynkowski i w dużym stopniu fragmentaryczny. Jak dotąd nie dokonano kompleksowej analizy prawnokonstytucyjnej całego ustroju politycznego współczesnego Kirgistanu, w tym najbardziej drażliwych aspektów tej problematyki, i nie powstało dotychczas poświęcone temu solidne i obszerne opracowanie monograficzne, a już tym bardziej brak jest w literaturze przedmiotu monografii poświęconej wyłącznie zagadnieniom jego demokratycznych mechanizmów ustrojowych, jak np. referendum. Wprawdzie można by się zastanawiać nad celowością takiej szczegółowej i dogłębnej analizy prawnej oraz polemizować z uzasadnieniem dla wyboru tak niewielkiego segmentu ustrojowego, jakie stanowi referendum w Kirgistanie, jako tematu monografii habilitacyjnej. Zwłaszcza że chodzi o państwo, podążanie którego drogą rozwoju demokratycznego można jednak poddać w wątpliwość, zaś z wyników badań Habilitanta wyraźnie wynika, że instytucja ta od czasu wprowadzenia zmian świadczących o próbie demokratyzacji ustrojuz 2010 roku praktycznie w ogóle przestała być używana. Niemniej

jednak, w moim odczuciu, warto by jednak docenić trud i wysiłek, jakie podjął Autor, chcąc dokonać rzetelnych badań nad tą problematyką, które miałyby na celu wypracowanie wiarygodnych wniosków w tym zakresie, a z którymi – nawiasem mówiąc – również można dyskutować. Mój niedosyt jednak budzi to, że analizie nie został poddany cały ustroj konstytucyjny Kirgistanu w obszernym i wyczerpującym spektrum jego zagadnień. Praca taka wypełniłaby lukę w polskich badaniach naukowych nie tylko nad problematyką samego referendum Kirgistanu, ale – szerzej – także w zakresie innych zagadnień ustrojowych tego państwa, co w moim przekonaniu miałoby znacznie większą wartość poznawczą. Namawiam zatem Autora do podjęcia takiego wyzwania w przyszłości. Mimo tych uwag polemicznych w moim odczuciu ten obszar badawczy jest ważny, zasługuje na uwagę, analizę naukową i prowadzenie dalszych badań ustrojowych oraz można by, choć z pewną dozą ostrożności i polemiki, ostatecznie go uznać za godny habilitacji.

Przedmiot omawianej monografii Habilitanta, przedstawionej jako Jego podstawowe osiągnięcie naukowe, stanowi problematyka referendum jako formy demokracji bezpośredniej, funkcjonującej we współczesnym ustroju politycznym Kirgistanu. Autor dokonuje w niej analizy prawnej obowiązujących rozwiązań normatywnych oraz praktyki funkcjonowania tej instytucji w Kirgistanie. Sformułowanie tytułu opracowania uznać by można za poprawny, gdyż w istocie swojej stanowi ono studium o charakterze zarówno prawnym, jak i bada sferę wykorzystywania referendum w rzeczywistości polityczno-ustrojowej państwa.

Cel monografii stanowi ukazanie modelu referendum ogólnokrajowego w Kirgistanie poprzez analizę aspektów prawno-politycznych. Wśród celów szczegółowych Habilitant wyodrębnił: przedstawienie i analizę prawnych ram stanowiących podstawy utworzenia i funkcjonowania referendum, na tle wywiedzenia jej genezy, analizę porównawczą zmian w kształcie normatywnym tej formy demokracji bezpośredniej, wyjaśnienie i uzasadnienie wprowadzonych regulacji, w tym zarówno ich przyczyn, jak i przyjętych szczegółowych rozwiązań, próbę dokonania oceny modelu tej instytucji, wprowadzonego i funkcjonującego z punktu widzenia jego racji ustrojowych oraz praktyki jej stosowania w systemie politycznym, wykazując jej wpływ na przemiany ustrojowe.

We wstępie do monografii Habilitant sformułował kilka hipotez badawczych. Po pierwsze, Autor założył, że referendum, choć przewidziane jeszcze w konstytucji Kirgizji Radzieckiej z 1937 r., w rzeczywistości zaistniało dopiero w niepodległym Kirgistanie. Po drugie, regulacje prawne wprowadzone współcześnie nie mają własnych, rodzimych, ukształtowanych i wynikających z tradycji źródeł i podstaw, stąd zostały one odwzorowane

od innych państw, a skonstruowane głównie w oparciu o rozwiązania zastosowane w Federacji Rosyjskiej, co w moim odczuciu stanowi naturalną konsekwencję hipotezy pierwszej. Po trzecie, unormowania wprowadzone i stosowane w Kirgistanie w czasach nam współczesnych ulegały znaczącym przemianom, wynikającym z transformacji ustrojowej i jej niestabilnej ewolucji o zmiennych kierunkach rozwoju. W szczególności obejmowały one podmioty uprawnione do jego zarządzania oraz tryb tegoż. Po czwarte, od czasu utworzenia suwerennego państwa w Kirgistanie do roku 2010, kiedy zostało przeprowadzone referendum o zasadniczej wadze dla ustroju państwa i jego kierunku dalszego rozwoju na drodze demokracji, referendum miało charakter antyparlamentarny, było wykorzystywane dla celów politycznych i kontrolowane przez głowę państwa, miało zatem charakter fasadowy i hegemoniczny oraz służyło legitymizacji władzy i dążeń ówczesnych prezydentów. Po piąte, referendum z 2010 roku odegrało znaczącą rolę w legitymizacji porewolucyjnego porządku konstytucyjno-ustrojowego i utworzyło realne szanse dla obrania drogi rozwoju demokratycznego. Po szóste wreszcie, obecnie skonstruowany model referendum jest „optymalny” dla tego państwa. Trudno nie zgodzić się z większością tych hipotez. Tym niemniej, podczas gdy niektóre z nich są nader oczywiste i nie wymagają udowodnienia, jak chociażby brak tradycji istnienia form demokracji bezpośredniej w okresie radzieckim, oparcie obecnego modelu na recepcji rozwiązań z innych państw oraz wdrożenie modelu rosyjskiego, który bynajmniej nie ma własnych, rodzimych tradycji istnienia instytucji demokratycznych i charakterystycznych dla regionu rozwiązań prawnych w tym zakresie, wartych odwzorowania, to ostatnia hipoteza wydaje się być nieco zbyt ogólnikowa, a także wątpliwa i bardzo dyskusyjna, ale do tego wrócę przy okazji wniosków.

Metody badawcze obrane przez Habilitanta w recenzowanej monografii: prawno-dogmatyczna, historycznoprawna oraz analizy instytucjonalnej i systemowej wydają się być prawidłowe dla pracy z zakresu nauk prawnych i nie wzbudzają moich zasadniczych zastrzeżeń. Metoda prawno-dogmatyczna bowiem stanowi najbardziej powszechne i charakterystyczne narzędzie w badaniach o charakterze prawniczym, umożliwiające dokonanie analizy poprzez egzegezę norm prawnych oraz zbadanie ich wzajemnych powiązań. Metoda historycznoprawna niezbędna jest do wywiedzenia genezy, co bez wątpienia pozwala na ustalenia przyczyn aktualnego stanu prawnego i przyjęcia określonych rozwiązań normatywnych oraz prześledzenia ich ewolucji. Bez takiej analizy obraz obowiązującego stanu rzeczy byłby niepełny i nie do końca zrozumiały. Wreszcie zastosowanie uzupełniająco analizy instytucjonalnej i metody systemowej z całą pewnością dodatkowo wzbogaciło obraz o uwarunkowania przeobrażeń systemu ustrojowego Kirgistanu

oraz ukazanie związków i zmienności systemu politycznego i prawnego, a także dynamiki zaistniałych przemian ustrojowych.

Po wnikliwej i dogłębnej lekturze monografii warto zaznaczyć, że Autor poddaje w nich analizie i dyskusji naukowej najważniejsze zagadnienia związane z problematyką referendum, zarówno w aspekcie teoretycznym, jak i praktycznym. Praca, poza wstępem i uwagami końcowymi, składa się z czterech rozdziałów. W rozdziale 1 Autor analizuje pojęcie oraz genezę i ewolucję referendum, przedstawia ich klasyfikację, a także omawia inne formy demokracji bezpośredniej, takie jak zgromadzenie ludowe, inicjatywę ludową, weto ludowe, recall, plebiscyt, konsultacje ludowe, odwołanie orzeczenia i budżet partycypacyjny. Istotną część rozdziału zajęły rozważania dotyczące typologii i kwalifikacji referendum oraz argumentacji ich zwolenników i przeciwników. Rozdział 2 został przez Habilitanta poświęcony analizie regulacji prawnych odnoszących się do referendum, które obowiązywały historycznie: w okresie Kirgizji Radzieckiej, jak i po uzyskaniu przez nią niepodległości do 2010 roku. Pierwszy wątek został przeanalizowany w kontekście rozwiązań przyjętych i stosowanych na terenie całego ZSRR, zaś drugi – w oparciu o postanowienia konstytucji Kirgistanu z 1993 roku i ustawy o referendum z 1991 roku, szczegółowo regulującej przedmiotową materię w badanych okresie, następnie zaś – ustawy konstytucyjnej o referendum z 2007 roku. Rozdział 3 został przez Autora poświęcony analizie regulacji prawnych referendum we współczesnym Kirgistanie. Analiza ta objęła przede wszystkim postanowienia Konstytucji Kirgistanu z 2010 roku, w której badaniom poddano przedmiot referendum, tryb jego zarządzania, w tym prawo inicjatywy, procedurę rozpatrywania ustawy o zarządzaniu referendum, procedurę jego przygotowywania i przeprowadzania, kampanię referendalną, kontrolę nad jego przebiegiem, uczestnictwo i głosowanie oraz kwestie wyników. W rozdziale 4 Habilitant przeanalizował referendum od strony praktyki ustrojowej jego stosowania w okresie od uzyskania niepodległości przez Kirgistan.

Co do zasady, wszystkie te zagadnienia dobrane są, jak się wydaje, poprawnie. Wątpliwości moje jednakże wzbudzają proporcje, a co za tym idzie stopień szczegółowości w omawianiu poszczególnych zagadnień, wynikający z ich wagi i wpływu na prowadzone badania. Największe zastrzeżenie mam co do wielkości rozdziału 1, w całości poświęconego podstawowym wiadomościom i rozważaniom teoretycznym o referendum i innych formach demokracji bezpośredniej, który liczy 90 stron. Rozważania te są poprawne i nie mam podstaw do polemiki z wnioskami Autora, z którymi co do zasady się zgadzam. Jednak objętość i przewaga proporcji tych rozważań nad pozostałymi wzbudzają moje zastrzeżenia,

jeśli w ogóle można przyjąć, że tak szczegółowa ich analiza ma bezpośredni związek z głównym tematem opracowania.

Dosyć sporo uwagi Autor też poświęcił genezie i ewolucji rozwiązań prawnych z okresu Kirgizji Radzieckiej, które – jak sam twierdzi – nie wniosły nic do kształtu obecnego referendum w Kirgizji. Polemiczna też wydaje się w tym kontekście analiza referendum na całym obszarze Związku Radzieckiego. Nie widzę zatem uzasadnienia do tego, by połowę pracy poświęcać na tego typu rozważania.

Owszem, wprowadzenie do problematyki, rozważania teoretyczne oraz analiza genezy i ewolucji są jak najbardziej potrzebne, a nawet niezbędne do prowadzenia poważnych badań prawniczych, ale powinny one zostać zamknięte ostatecznie w pierwszym rozdziale, o ile w ogóle należy poświęcić im cały rozdział, zaś jego objętość nie powinna dominować nad pozostałymi jednostkami systematycznymi, zawierającymi analizę głównego przedmiotu opracowania. Innymi słowy, rozważania nad zagadnieniami wprowadzającymi, teoretycznymi oraz mającymi pośredni związek z analizą podstawowej materii, będącej głównym przedmiotem opracowania, powinny zachować stosowne proporcje wobec analizy pozostałych wątków. Co zaś do wątków, które mają marginalne znaczenie, np. referendum w Kirgizji z okresu ZSRR, to w moim odczuciu Autor powinien o nich jedynie zasygnalizować, skupić zaś swoją większą uwagę należałoby na tradycjach własnych, rodzimych, lokalnych w zakresie demokracji bezpośredniej Kirgizów (np. kurułtaj), które są bardzo interesujące dla badanej problematyki, a której Habilitant w rozdziale 2 poświęcił raptem niecałe dwie strony. Takie lakoniczne podejście Autora do najważniejszego w moim przekonaniu wątku dotyczącego genezy budzi z kolei mój duży niedosyt. Nie sposób pominąć też uwagi nie mniej istotnej, mianowicie takiej, że rozważania toczony w dalszych częściach opracowania mają głównie charakter deskryptywny, co nie jest zbyt fortunnym podejściem przy dokonywaniu analizy prawnej.

I wreszcie uwagi końcowe, które stanowią bardzo istotną część opracowania, podsumowującą wyniki badań Habilitanta. Cóż, z niektórymi konkluzjami trudno polemizować, gdyż są one oczywiste, a co za tym idzie można by też ostatecznie uznać je za poprawne. Tylko czy stawianie takich hipotez i artykułowanie takich konkluzji ma jakiś głębszy sens?

Zgodzić się należy z Autorem w zakresie większości hipotez postawionych na wstępie opracowania, gdyż rzeczywiście model współczesnych rozwiązań normatywnych odnoszących się do referendum, który został ukształtowany w Kirgistanie, wzorowany jest na doświadczeniach innych państw. I chociaż można by doszukiwać się genezy referendum

w instytucji rodzimej kurultaju, ale została ona mocno ograniczona z uwagi na podporządkowanie Kirgizji najpierw carskiej Rosji, później zaś Związkowi Radzieckiemu, co uniemożliwiło dalszy rozwój tej instytucji w nowych warunkach ustrojowych w oparciu o lokalne wzorce. Zaś fakt, że konstytucja radziecka z 1937 roku przewidywała istnienie referendum, nie daje podstaw do wywiedzenia z niej genezy jej współczesnego modelu, gdyż w rzeczywistości instytucja ta była jedynie ozdobnikiem i miała charakter fasadowy, jak wiele mechanizmów i instytucji prawnych w konstytucji i ustroju kraju rad. Nigdy nie zostały stworzone mechanizmy ustawowej jej realizacji i nigdy nie została ona zatem zastosowana, stąd trudno wywodzić genezę referendum czy też wiązać ją z tym okresem w historii Kirgistanu.

W czasach nam współczesnych ewolucja tej instytucji jest niemniej kontrowersyjna, gdyż od uzyskania niepodległości wprowadzone zostały utworzone formalne podstawy prawne jej funkcjonowania, ale ich jakość pozostawia dużo do życzenia, już o praktyce jej stosowania nie wspomnę. Słusznie zatem stwierdza Habilitant, że albo przepisy ustawowe w pewnym okresie były niezgodne z konstytucją albo referendum było stosowane w celu legitymizowania władzy prezydenta w sposób antyparlamentarny, a gdy wreszcie wprowadzono obowiązujące regulacje prawne, które wydają się być zgodne z obecną ustawą zasadniczą i zmodyfikowaną formą rządu, to ta forma demokracji bezpośredniej w zasadzie przestała być stosowana.

Z dużą dozą wątpliwości zatem należy potraktować stwierdzenie Autora, że Kirgistan jest jedynym państwem regionu, którego „transformacja polityczna przebiega w kierunku budowy nowoczesnej demokracji”. Wszak przed stawianiem takiej tezy i artykułowaniem takiej konkluzji warto w moim przekonaniu wziąć pod uwagę przede wszystkim to, że państwa Azji, których kultura prawna i polityczna nie zna rządów demokratycznych, nie jest przystosowana do recepcji jej wzorców i nie są one zgodne z wieloma elementami kulturowymi, religijnymi, politycznymi i prawnymi świata azjatyckiego. Być może samo stawianie sprawy recepcji euroatlantyckich wzorców demokracji przy transformacji ustrojowej państw postautorytarnych czy posttotalitarnych świata azjatyckiego jest założeniem zgoła błędnym i skazanym na porażkę, gdyż rządy autorytarne mogą stanowić optymalny styl sprawowania władzy w państwach tego regionu. Trudno jednoznacznie ustosunkować się do tej kwestii, gdyż jest ona niezwykle złożona i nader polemiczna.

Stąd wraca znowu moja wątpliwość co do ostatniej hipotezy i wniosku Autora zarazem o tym, że model referendum w Kirgistanie jest optymalny dla tego państwa, skoro praktyka dowodzi, że jej stosowanie w czasach nam współczesnych odbywało się przeważnie

z naruszeniem prawa. Wywołuje to kolejny raz moją wątpliwość co do decyzji o wyborze tematu monografii.

Pozostałe zaś wnioski, które odnoszą się ogólnie do instytucji i form demokracji bezpośredniej, do samej jej istoty oraz współczesnego oblicza demokracji o charakterze hybrydowym nie wzbudzają moich zasadniczych zastrzeżeń, albowiem są poprawne merytorycznie, tyle że nie odnoszą się one w sposób bezpośredni do głównej problematyki opracowania, co stanowi ich wadę w kontekście całej monografii, już o proporcjach tych wniosków kolejny raz nie wspomnę.

Pozytywnie natomiast należy ocenić uwagi krytyczne i komentarze Autora, dotyczące pewnych rozwiązań prawnych referendum w Kirgistanie, ich jakości oraz praktyki jego funkcjonowania. Bez wątpienia należy się z nimi zgodzić.

Odnosząc się do źródeł i literatury wykorzystanych w opracowaniu, warto podkreślić ich obfitość, zarówno w zakresie doktryny polskiej, jak i obcojęzycznej. Bardzo bogaty też jest spis aktów normatywnych, co również zasługuje na podkreślenie. Zastanawia mnie jedynie to, czy aby na pewno wszystkie one zostały wykorzystane do dokumentacji w tekście monografii w sposób zasadny i konieczny, szczególnie jeśli chodzi o konstytucje innych państw (s. 49 i n.). Mam co do tego pewne wątpliwości. Zasadniczo pozytywnie ocenić należy dobór szczególnie imponującego wykazu literatury, zwłaszcza rosyjskojęzycznej, ale moje wątpliwości wzbudza szerokość materii w niej poruszana oraz jakość tych pozycji pod względem rzetelnej analizy *stricto* rozumianej problematyki, będącej głównym przedmiotem opracowania. Osobiście potraktowałabym ją o wiele bardziej wybiórczo.

Powyższe uwagi dotyczące oceny monografii habilitacyjnej, będącej przedmiotem niniejszej recenzji, mimo wielu poruszanych przeze mnie polemicznych kwestii i wątpliwości, skłaniają mnie jednak do wniosku o wystawienie jej ostatecznie oceny pozytywnej, gdyż w moim odczuciu spełnia ona, choć w minimalnym stopniu, przesłanki ustawowe ubiegania się na ich podstawie o stopień naukowy doktora habilitowanego, zaś Habilitant w zasadzie posiada określone predyspozycje do prowadzenia samodzielnych badań naukowych.

III. Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-nadawczych

Poza omówioną już monografią cały dorobek naukowy Habilitanta jest dosyć pokaźny i obejmuje autorstwo lub współautorstwo: 5 monografii, 64 artykułów i rozdziałów w monografiach w języku polskim, 2 w języku rosyjskim i 2 w języku angielskim, 6 glos, 4

recenzje, 1 sprawozdanie, 11 haseł encyklopedycznych, a także 8 publikacji dydaktycznych (podręczników i testów), współredakcję 4 prac zbiorowych, w tym zdecydowana ich większość została opublikowana po uzyskaniu stopnia doktora, mianowicie: 5 monografii, 51 artykułów, 6 glos, 2 recenzje 4 tłumaczenia i 11 haseł. Na uwagę zasługuje to, że łączna wartość punktacji uzyskanej po uzyskaniu stopnia doktora według parametrów ustalonych przez MNiSW wynosi 367.

Powyższy dorobek Habilitanta oscyluje wokół zagadnień prawa konstytucyjnego porównawczego oraz problematyki ustrojów państw obcych. Do najważniejszych obszarów badawczych zaliczyć należy: państwa nieuznawane i częściowo nieuznawane, ustroje konstytucyjne państw Azji Środkowej, ustrój Federacji Rosyjskiej i jej republik, inne państwa obszaru postradzieckiego (np. Mołdawia), autonomie terytorialne, polskie prawo konstytucyjne. Nie sposób odnieść się do wszystkich tych publikacji w sposób szczegółowy. Ale po ich dogłębnej lekturze stwierdzić wypada, że obszary zainteresowań Pana Doktora, choć niekiedy dosyć niszowe i egzotyczne, w zasadzie należy ocenić pozytywnie. Większość z nich bowiem rzadko jest poruszana w rodzimej prawnokonstytucyjnej i ustrojowej literaturze przedmiotu, ale bynajmniej nie podważa to i nie umniejsza prowadzonych w tych obszarach przez Habilitanta badań, a ich wybór, jak również efekty i wartość poznawcza nie poddają w większą wątpliwość ich oceny merytorycznej. Uznać zatem wypada powyższą działalność naukową za spełniającą przesłanki określone w ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym, gdyż Habilitant wykazuje się istotną aktywnością naukową w dyscyplinie nauk prawnych, przyczyniając się do rozwoju polskiej nauki prawa konstytucyjnego.

IV. Ocena innych form aktywności badawczej

Wśród pozostałych osiągnięć i innych form aktywności badawczej, określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. Nr 196, poz. 1165), warto wymienić:

- 1) czynny udział z wygłoszeniem referatów w 20 ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach i seminariach naukowych;
- 2) udział w realizacji dwóch projektów badawczych, w tym w jednym – w charakterze kierownika;
- 3) doświadczenie w pracy naukowo-dydaktycznej w ramach zatrudnienia w charakterze asystenta i adiunkta w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Porównawczego

i Współczesnych Systemów Politycznych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, gdzie prowadzi swoją aktywność dydaktyczną (wykłady i ćwiczenia z zakresu współczesnych systemów politycznych, prawa konstytucyjnego, w szczególności zasad ustrojowych, instytucji demokracji bezpośredniej, opozycji parlamentarnej, prawa konstytucyjnego podmiotów FR, a także seminaria licencjackie i magisterskie na kierunkach: Stosunki Międzynarodowe, Administracja, czego efektem jest wypromowanie 93 licencjatów);

4) wykonanie 26 ekspertyz i opinii prawnych na zlecenie Biura Analiz Sejmowych, Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości oraz Ministerstwa Sprawiedliwości;

5) udział w 5 zespołach eksperckich i konkursowych;

6) członkostwo w 3 organizacjach i towarzystwach naukowych, w tym pełnienie funkcji Przewodniczącego Rady Instytutu Prawa Ustrojowego;

7) udział w Komitecie organizacyjnym konferencji naukowej;

8) pełnienie funkcji recenzenta w 4 polskich czasopismach naukowych;

9) sprawowanie innych funkcji organizatorskich (kierowanie 2 projektami dot. staży studenckich, członkostwo w Wydziałowych Komisjach: Dydaktycznej, ds. Badań Naukowych i ich Finansowania, pełnienie funkcji Pełnomocnika Dziekana ds. Praktyk i Absolwentów Studenckich, sekretarza Katedry Prawa Konstytucyjnego Porównawczego i Współczesnych Systemów Politycznych).

Aktywność dydaktyczna i organizacyjna Habilitanta wydaje się być dosyć duża. Pewien niedosyt. Może jeszcze budzić słabą działalność międzynarodową w zakresie niezbyt licznych obcojęzycznych publikacji za granicą, wątków i w sumie nielicznych kontaktów oraz współpracy z innymi uczelniami i partnerami zagranicznymi, brak zagranicznych staży naukowych lub dydaktycznych, dorobku w zakresie opieki nad doktorantami oraz udziału w poważnych międzynarodowych grantach badawczych. Ale w pozostałym zakresie także i tę część dorobku ocenić można raczej pozytywnie, gdyż w zasadzie spełnia ona kryteria określone przez ww. rozporządzenie. Wskazane wyżej formy aktywności dydaktyczno-organizatorskiej potwierdzają jego aktywny udział w funkcjonowaniu uniwersyteckiej społeczności akademickiej. Odnosząc się do oceny tej części dorobku, stwierdzić wypada, że i w tym zakresie Habilitant zasługuje na nadanie mu stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

Konkluzja

Przedstawiony mi do recenzji dorobek naukowy dr. Andrzeja Poglódka, a także Jego aktywność dydaktyczno-organizacyjna odpowiadają, choć w mojej ocenie w minimalnym stopniu, wymogom stawianym wart. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Dokonania dr. Andrzeja Poglódka ostatecznie ocenić można pozytywnie, co uzasadnia ubieganie się przez Kandydata o nadanie mu stopnia naukowego doktora habilitowanego i dopuszczenie go do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

/ Dr hab. Viktoria Serzhanova, prof. UR /